

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ «Управлінські засади екологічної політики»

Рівень вищої освіти – третій освітньо-науковий

Спеціальність **051 «Економіка»**

Освітня програма «Геодезія та землеустрій»

Рік навчання **1**, семестр **2**

Форма навчання **денна, заочна** (денна, заочна)

Кількість кредитів ЄКТС **4**

Мова викладання - **українська** (українська, англійська, німецька)

Лектор курсу
Контактна інформація
лектора (e-mail)

Дорош Ольга Степанівна

+380976647766;

dorosholgas@ukr.net

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2013>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Вивчення курсу «Управлінські засади екологічної політики» передбачає: оволодіння загальними теоретичними і методологічними основами та практичними рекомендаціями використання сучасних інструментів екологічного регулювання, обґрунтування стратегічних напрямів у веденні екологічної політики в сучасних умовах, підготовка здобувачів вищої освіти до вміння самостійно приймати ефективні управлінські рішення пов'язані з охороною навколишнього природного середовища на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях і науково їх обґрунтувати.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є управлінські засади ведення державної екологічної політики спрямованої на охорону навколишнього природного середовища та забезпечення раціонального використання природних ресурсів.

Завдання курсу - опанування науковими та прикладними основами організації процесу управління для досягнення Україною цілей сталого розвитку, а саме:

- інтегрування екологічних вимог при розробленні та затвердженні документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку;
- забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України;
- застосування новітніх засобів, форм комунікацій та ефективної інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища;
- заохочення до ведення екологічно відповідального бізнесу та екологічно свідомої поведінки громадян із метою запобігання екологічній шкоді;
- оволодіння сутністю та особливостями застосування адміністративних, фінансово-економічних та соціально-психологічних інструментів для реалізації державної екологічної політики;
- застосування наведених вище інструментів для реалізації державної екологічної політики при дотриманні принципу розподілу відповідальності між державою, бізнесом, суспільством, науковими установами, громадянами/споживачами;
- формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого споживання та виробництва;
- зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми, соціально-економічний розвиток та здоров'я населення;
- удосконалення та розвиток державної системи природоохоронного управління (система органів управління, їх повноваження у сфері охорони навколишнього природного середовища).

Інтегральні компетенції

Здатність ідентифікувати комплексні проблеми в галузі економічної науки та освіти, у тому числі в дослідницько-інноваційної діяльності, та пропонувати наукові підходи до їх вирішення, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або практики економіки.

Загальні компетенції

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК4. Здатність до генерування нових ідей та прийняття обґрунтованих рішень для досягнення поставлених цілей.

Спеціальні компетенції

СК 1. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці використання, охорони і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки соціально-економічного розвитку та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей

СК 5. Здатність формулювати наукову проблему раціонального природокористування та екологічної безпеки соціально-економічного розвитку, розробляти робочі гіпотези, визначати актуальність, мету, завдання, які необхідно вирішити для досягнення мети, оцінювати необхідні ресурси та час для реалізації, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та професійної практики.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Мати теоретичні знання з економіки, використання, охорони і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки соціально-економічного розвитку і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку.

ПРН 2. Глибоко розуміти базові (фундаментальні) принципи та методи економічних наук, а також методологію наукових досліджень, створювати нові знання у сфері економіки з метою досягнення економічного та соціального розвитку в умовах глобалізації

ПРН 3. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень (опитувань, спостережень) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

ПРН 7. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу, дотримуватися норм академічної етики та доброчесності в наукових дослідженнях та науково-педагогічній діяльності.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/ практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінюван ня
Модуль 1 Стратегічні цілі ведення державної екологічної політики				
Тема 1. Основні засади у веденні державної екологічної політики для забезпечення сталого розвитку природно-ресурсного потенціалу України	2/2	Знати зміст основних засад державної екологічної політики спрямованої на: досягнення Україною цілей сталого розвитку, затверджених на саміті ООН зі сталого розвитку. Вміти інтегрувати екологічні вимоги при розробленні та затвердженні документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку. Уміти впроваджувати міжсекторальне партнерство та залучення зацікавлених сторін. Вміти запобігати Виконання самостійної роботи №2. Тема «Реалізація засад державної екологічної політики за принципами міжнародної співпраці та євроінтеграції»;	Виконання самостійної роботи №1. Тема «Реалізація засад державної екологічної політики за принципами міжнародної співпраці та євроінтеграції». Виконання самостійної роботи №3. Тема Застосування принципів перестороги, превентивності (запобігання), пріоритетності усунення джерел шкоди довкіллю, «забруднювач платить»	Через Навчальний портал НУБіП України (https://el.earn.nubip.edu.ua/)
Тема 2. Формування в суспільстві екологічних цінностей і засад сталого	2/4	Уміти оцінювати ставлення суспільства та застосовувати методи підвищення рівня поінформованості щодо значення, переваг та інструментів сталого споживання і виробництва, стану і цінностей біорізноманіття та заходів, які необхідно здійснити для його збереження, відновлення і сталого використання.	Виконання самостійної роботи на тему: Впровадження технологій електронного урядування в екологічній сфері середовища Виконання самостійної	Через Навчальний портал НУБіП України (https://el.earn.nubip.edu.ua/)

<p>споживання та виробництва</p>		<p>Знати механізми сприяння розвитку партнерства між секторами суспільства з метою залучення до планування і реалізації природоохоронної політики усіх заінтересованих сторін. Користуватись інструментами забезпечення дотримання екологічних прав та обов'язків громадян, доступу громадськості до правосуддя з питань охорони навколишнього природного середовища та природокористування.</p>	<p>роботи на тему: «Забезпечення та сприяння використанню сучасних пестицидів та агрохімікатів з мінімальним негативним впливом на флору, фауну та здоров'я людини»;</p>	
<p>Тема 3. Зниження екологічних ризиків з метою мінімізації їх впливу на екосистеми,</p>	<p>2/2</p>	<p>Уміти впроваджувати систему управління екологічним ризиком на основі його моделювання в режимі реального часу із залученням новітніх інформаційних технологій з метою захисту природних екосистем, здоров'я та благополуччя населення. Знати необхідну систему впровадження заходів для зниження рівня забруднення атмосферного повітря, вод та зменшення антропогенного впливу на екосистеми Чорного та Азовського морів. Знати заходи із покращення якості ґрунтів та впровадження ефективної системи підвищення їх родючості. Володіти інструментами забезпечення та сприяння використанню сучасних пестицидів та агрохімікатів з мінімальним негативним впливом на флору, фауну та здоров'я людини. Запобігання</p>	<p>Виконання практичної роботи на тему: «Впровадження системи управління екологічними ризиками в усіх сферах національної економіки для запобігання катастроф техногенного та екологічного характеру»; Виконання самостійної роботи на тему: «Упровадження сталої системи управління відходами та небезпечними хімічними речовинами»; Написання атестаційного модулю 3.</p>	<p>Через Навчальний портал НУБіП України (https://learn.nubip.edu.ua/)</p>

		неконтрольованому вивільненню генетично модифікованих організмів у навколишнє природне середовище. Знати сучасні підходи до розв'язання екологічних проблем, відновлення та збереження навколишнього природного середовища Донбасу.		
--	--	---	--	--

Модуль 2 Інструменти реалізації державної екологічної політики в Україні

Тема 4 Сутність і особливості застосування адміністративних інструментів для реалізації державної екологічної політики	2/2	Розуміти сутність інструментів екологічного управління, екологічного аудиту, екологічної сертифікації продукції, їх вплив на підвищення екологічної обґрунтованості та ефективній діяльності суб'єктів господарювання з метою поліпшення екологічних характеристик продукції, встановлення відповідності об'єктів екологічного аудиту вимогам природоохоронного законодавства. Уміти проводити екологічний облік для оброблення та підготовки релевантної інформації про діяльність підприємства в природоохоронній сфері з метою передачі її користувачам. Уміти приймати управлінські рішення з урахуванням економічної ефективності, соціальної справедливості та екологічної цілісності.	Виконання самостійної роботи на тему: Стимулювання впровадження систем екологічного управління на підприємствах одночасно з поліпшенням екологічних характеристик продукції, у тому числі на основі міжнародних систем сертифікації та маркування	Через Навчальний портал НУБіП України (https://learn.nubip.edu.ua/)
Тема 5 Сутність і особливості застосування фінансово-економічних інструментів для реалізації державної екологічної	2/2	Знати сутність та особливості застосування на практичному рівні інструментів економічного стимулювання, економічного гарантування, ринкових,	Виконання практичної роботи на тему: «Вплив фінансово-економічних інструментів на стимулювання	Через Навчальний портал НУБіП України (https://learn.nubip.edu.ua/)

політики		кредитно-іпотечних, фінансово-бюджетних і інноваційних із метою системного забезпечення фінансування природоохоронної діяльності та стимулювання розвитку екологічного підприємництва, зокрема виробництво продукції, надання послуг природоохоронного призначення, сприятимуть створенню податкового, кредитного та інвестиційного клімату для залучення коштів міжнародних донорів та приватного капіталу в природоохоронну діяльність, створення суб'єктами господарювання систем екологічного управління, впровадження більш чистого виробництва, технологій ресурсо- та енергозбереження. Уміти оцінювати вплив фінансово-економічних інструментів на стимулювання суб'єктів господарювання екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій.	я суб'єктів господарювання екологічно чистого, ресурсоефективного виробництва та екологічних інновацій»; Виконання самостійної роботи на тему: «Сутність та особливості застосування кредитноіпотечних і фінансовобюджетних інструментів із метою стимулювання розвитку екологічного підприємництва»; Виконання самостійної роботи на тему: «Сутність інструментів екологічного страхування на відповідність вимогам природоохоронного законодавства, проблеми стосовно їх запровадження»	
Тема 6. Сутність і особливості застосування соціально-психологічних інструментів для реалізації державної екологічної	2/2	Знати та розуміти сутність та особливості застосування соціально-психологічних інструментів для сприяння у розв'язанні екологічних проблем, стимулювання інноваційної діяльності.	Виконання самостійної роботи на тему: «Сутність та особливості застосування морально-етичних	Через Навчальний портал НУБіП України (https://el.eur)

політики		Уміти застосовувати цю групу інструментів для реалізації державної екологічної політики зумовлена дотриманням принципу розподілу відповідальності між державою, бізнесом, суспільством, науковими установами, громадянами/споживачами. Вміти визначати особливості застосування морально-етичних інструментів та їх вплив на захист довкілля.	інструментів та їх вплив на захист довкілля (екологізація суспільної свідомості, покращення екологічної культури)»; Написання атестаційного модулю 2.	n.nubip.edu.ua/)
----------	--	---	---	------------------

Модуль 3. Система органів ведення державної екологічної політики, їх повноваження

Тема 7. Напрями розвитку державної системи природоохоронного управління	2/2	Знати механізми розвитку і вдосконалення природоохоронного законодавства та підвищення рівня його дотримання, включаючи наближення законодавства України до права (acquis) Європейського Союзу. Користуватись науковими та прикладними інструментами для укріплення інституційної спроможності щодо планування, моніторингу та оцінки ефективності впровадження екологічної політики. Розуміти ризики та потреби посилення комплексного моніторингу стану навколишнього природного середовища та державного контролю у цій сфері та раціонального використання, відтворення і охорони природних ресурсів. Знати особливості впровадження системи управління екологічними ризиками в усіх сферах національної економіки. Знати порядок проведення державного контролю за станом навколишнього природного середовища,	Виконання самостійної роботи на тему: «Впровадження екосистемного підходу в галузеву політику та удосконалення системи інтегрованого екологічного управління»; Виконання самостійної роботи на тему: «Державний контроль за станом навколишнього природного середовища, раціональним використанням, відтворенням і охороною природних ресурсів»	Через Навчальний портал НУБіП України (https://learn.nubip.edu.ua/)
---	-----	---	---	---

		раціональним використанням, відтворенням і охороною природних ресурсів		
Тема 8. Органи управління, їх повноваження у веденні державної екологічної політики	4/4	Знати систему органів управління, що формують і реалізують політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, їх повноваження. Уміти проводити розмежування функцій з охорони навколишнього природного середовища та господарської діяльності з використання природних ресурсів. Проводити забезпечення чіткого розподілу повноважень у сфері охорони навколишнього природного середовища на державному, регіональному та місцевому рівнях. Знати сучасні підходи до удосконалення кадрової політики та професійної підготовки фахівців у системі охорони навколишнього природного середовища та природокористування. Представляти пропозиції із удосконалення структури органів державної влади та місцевого самоврядування. Визначати пріоритетні шляхи розвитку органів місцевого самоврядування у процесі реалізації державної екологічної політики, визначити напрями її вдосконалення з урахуванням регіональної специфіки.	Виконання практичної роботи на тему: «Моделювання системи органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки»; Виконання самостійної роботи на тему: «Повноваження органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища на загальнодержавно му рівні»; Виконання самостійної роботи на тему: «Повноваження органів управління у сфері охорони навколишнього природного середовища на регіональному та місцевому рівнях»;	Через Навчальний портал НУБіП України (https://learn.nubip.edu.ua/)
Тема 9. Упровадження новітніх засобів у веденні	2/2	Застосовувати новітні засоби, форми комунікацій та ефективну інформаційну політику у	Виконання самостійної роботи на тему:	Через Навчальний портал

інформаційної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища		сфері охорони навколишнього природного середовища. Знати передбачену нормативноправовими актами відповідальність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за доступність, своєчасність і достовірність екологічної інформації. Вміти оцінювати та враховувати ризики пов'язані із здоров'ям, благополуччям людей і навколишнім природним середовищем. Знати поняття стратегічної екологічної оцінки та уміти її проводити	«Впровадження технологій електронного урядування в екологічній сфері середовища» Написання атестаційного модулю 3.	НУБіП України (https://learn.nubip.edu.ua/)
Всього за 3 семестр				70
Іспит				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Усі види виконуваних робіт мають мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів заліків	
	іспитів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Формування моделі управління природними ресурсами в ринкових умовах господарювання / [за заг. ред. д.е.н., проф., акад. НААН України М.А. Хвесика] . – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2013. – 304 с.
2. Екологічний ризик: методологія оцінювання та управління: навч. посіб. / [Г. Лисиченко, Г. Хміль, С.Барбашев та ін.] . – К.: Наукова думка, 2014. – 328 с.
3. Качинський А.Б. Екологічна безпека України: системний аналіз перспектив покращення / А.Б. Качинський. – К.: НІСД, 2001. – 312 с.
4. Механізм стратегічного управління забезпеченням функціонування каскадів регіональних соціально-економічних систем / [О.А. Алімов, О.В. Гребенюк, О.О. Демешок та ін.] . – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. – 64 с.
5. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. акад. НАН України, д.т.н., проф., заслуженого діяча науки і техніки України Б. Є. Патона. – Вид. 2-ге, переробл. і доповн. – К.: ДУ ІЕПСР НАН України, 2016. – 72 с.
6. Мельник П.П. Еколого-економічні основи управління природокористуванням в агроєкосистемах. Еколого-економічні основи управління природокористуванням в агроєкосистемах: монографія. Київ. 2016. 328 с.
7. Антикризове управління економічною безпекою в умовах викликів фінансово-економічної глобалізації (державний і регіональний виміри): [монографія] / [М.А. Хвесик, А.В. Степаненко, О.М. Ральчук, Й.М. Дорош] . – Донецьк: Юго-Восток, 2010. – 324 с.
8. Гаєвський Б.А. Основи науки управління: навч. посібник / Б.А. Гаєвський. – Київ: МАУП, 1997. – 112 с.
9. Третяк А.М. Екологія землекористування: [навчальний посібник] // А.М. Третяк, О.С. Будзяк, О.С. Дорош, В.М. Будзяк, Ю.О. Юречко; за заг. ред. А.М. Третяка – К.: Інститут екологічного управління та збалансованого природокористування, 2017. – 178 с.
10. Дорош Й.М. Формування обмежень та обтяжень у землекористуванні: [навчальний посібник] / Й.М. Дорош, О.С. Дорош. – Херсон: Грінь Д.С., 2017. – 650 с.
11. Третяк А.М. Управління земельними ресурсами: Навчальний посібник / під заг. ред. Третяка А.М., О.С. Дорош. – К.: ТОВ «ЦЗРУ», 2006. – 462 с.
12. Бистряков І.К. Природні ресурси як фактор активізації екологоекономічної діяльності / І.К. Бистряков // Економіст. – 2011. – № 4. – С. 21.
13. Сушинський О.І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти: Монографія / О.І. Сушинський. – Л.: ЛРІДУ УАДУ, 2002. – 468 с.
14. Гаращук В.М. Контроль та нагляд у державному управлінні: Навч. посіб / В.М. Гаращук. – Х.: Фоліо, 2002. – 176 с.
15. Пилипів В.В. Управління відтворенням територіальних економічних систем у фінансовому просторі: [монографія] / В.В. Пилипів. – К.: РВПС України НАН України, 2011. – 200 с.
16. Марушевський Г. Б. Інтеграція екологічної політики в аграрну політику в ЄС та України. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 3. С. 80-83.
17. Дорош Й.М. Теоретико-методологічні засади формування обмежень у використанні земель та обтяжень прав на земельні ділянки: [монографія] / Й.М. Дорош, О.С. Дорош. – Херсон: Грінь Д.С., 2016. – 656 с.
18. Курильців Р.М. Інтегроване управління землекористуванням: теорія, методологія, практика [Текст]: монографія/Р.М. Курильців. – Львів: СПОЛОМ, 2016. – 512 с.
19. Сохнич А. Я., Живко З. Б. Державне управління земельними ресурсами в системі управління економікою України: інституційний аспект. Вісник економічної науки України. 2018. № 1. С. 164-169.
20. Дорош О.С. Реформування системи управління земельними ресурсами в умовах децентралізації влади / О.С. Дорош, Д.М. Мельник, Л.А. Свиридова // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2016. – № 1-2. – С. 16 – 25. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2016.01.016>

21. Дорош О.С. / Фоменко В.А., Купріяничук І.П., Свиридова Л.А. Фінансово-економічний механізм як універсальний інструментарій переведення землекористування на модель сталого розвитку // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2019. – № 2. – с. 13 – 22. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2019.02.02>
22. Dorosh O., Dorosh I., Kuprianchuk I., Butenko Y., Kharytonenko R. Assessment of land resources productive potential influence on agricultural products gross output in Ukraine // Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development”. Vol. 18, Issue 3, 2018, p. 107-114 http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.18_3/Art14.pdf
23. Dorosh O., Dorosh I., Fomenko V., Dorosh A., Saliuta V. Assessment of the system of allocation of subventions and subsidies and their impact on the development of rural territories. // Scientific Papers. Series “Management, Economic Engineering in Agriculture and Rural Development”. Vol. 19, Issue 1, 2019, p. 161-168 http://managementjournal.usamv.ro/pdf/vol.20_1/Art23.pdf
24. Закон України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року» від 28 лютого 2019 року № 2697-VIII <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19/print>
25. Глобальний аналіз якості та безпеки життя людей [Електронний ресурс] / Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку <https://wdc.org.ua/node/186288>
26. Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12>.
27. Закон України «Про охорону земель» [Електронний ресурс] // Верховна Рада України – Режим доступу до ресурсу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15>.
28. Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року: Закон України від 28.02.2019 № 2697-VIII URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2697-19#Text>
29. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: затв. Указом Президента України від 30.09.2019 р. № 722/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/722/2019#Text>
30. Про комплексну перевірку додержання вимог законодавства, реалізації державної політики у сфері регулювання земельних відносин, використання та охорони земель: Розпорядження Президента України від 20 квіт. 2005 р. № 985/2005-рп 16.02.2011 <http://www.rada.gov.ua/laws/prawo/new>
31. Моделі та алгоритми управління земельними ресурсами на основі геоінформаційних технологій 16.02.2011 http://librar.org.ua/sections_load.php?s=business_economic_science&id=3047&start=1
32. Державне управління земельними ресурсами в Україні: сучасний стан та перспективи в контексті світового досвіду 16.02.2011 http://www.parlament.org.ua/index.php?action=magazine&id=9&ar_id=98&iar_id=18&as=2
33. Про реформування територіальних органів Державної служби з питань геодезії, картографії та кадастру: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.08.2016 р. № 581. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/cardnpd?docid=249286591>.
34. Стратегія удосконалення механізму управління в сфері використання та охорони земель сільськогосподарського призначення державної власності та розпорядження ними. Затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 07.06.2017 р. № 413 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/413-2017-%D0%BF#n12>.
35. Дорош Й.М. Деякі питання аналізу колізій чинного земельного законодавства // Й.М. Дорош, О.С. Дорош, Б.О. Аврамчук, А.В. Барвінський, В.Демчук // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2021. – № 3. – С. 23-29. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2021.03.03>
36. Дорош О.С. Процедура впровадження стратегічної екологічної оцінки в сфері землеустрою на основі інтеграційних моделей // О.С. Дорош, А.Й. Дорош, Р. Деркульський, Б.О. Аврамчук // Землеустрій, кадастр і моніторинг земель. – 2021. – № 4. – с. 8-17. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2021.04.01>

37. Дорош О.С., Дорош Й.М., Застулка І.-О. Роль управлінських процесів, що ґрунтуються на інституціональному підході у формуванні екологобезпечного та високоефективного сільськогосподарського землекористування. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2022. № 1. с.
38. Дорош О.С., Дорош А.Й., Тарнопольський А.В. Ефективне управління ресурсами територіальних громад, як запорука їх розвитку. *Землеустрій, кадастр і моніторинг земель*. 2023. № 1. с. 12–21. DOI: <http://dx.doi.org/10.31548/zemleustriy2023.01.01>